

Antagningsordning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1 Inledning	4
1.1 Allmänt om antagning och antagningsordning.....	4
1.2 Bestämmelser om tillträde till utbildning	4
1.3 Ändrade lydelse av föreskrifter	5
2 Anmälan.....	6
2.1 Allmänt om anmälan.....	6
2.2 Datum för anmälan och komplettering	7
2.3 Sen anmälan	7
2.4 Inställda tillfällen	9
3 Antagning i särskilda fall	10
3.1 Separat antagning av avgiftsskyldiga sökande	10
3.2 Antagning till mer högskolepoäng än till takvärdet för antagning per antagningsomgång	10
3.3 Antagning till senare del av utbildningsprogram.....	11
3.4 Antagning av programstudenter till kurs inom program	11
3.5 Antagning av andra än programstudenter till kurs inom program	11
4 Tillträde till utbildning på grundnivå	13
4.1 Grundläggande behörighet	13
4.2 Särskild behörighet	14
4.3 Reell kompetens	17
4.4 Undantag från behörighetskrav	17
4.5 Meritvärdering av betyg.....	18
4.6 Urvalsgrunder till utbildning som vänder sig till nybörjare.....	18
4.7 Platsfördelning till utbildning som vänder sig till nybörjare	19
4.8 Urvalsgrunder till utbildning som vänder sig till andra än nybörjare..	20
4.9 Platsfördelning till utbildning som vänder sig till andra än nybörjare .	21
4.10 Särskiljande av sökande med lika meritvärde.....	23
5 Tillträde till utbildning på avancerad nivå	24
5.1 Grundläggande behörighet	24
5.2 Särskild behörighet	24
5.3 Reell kompetens	25
5.4 Undantag från behörighetskrav	26
5.5 Urvalsgrunder.....	26
5.6 Platsfördelning	26
5.7 Särskiljande av sökande med lika meritvärde.....	28
6 Antagningsbeslutet	29
6.1 Allmänt om antagningsbeslut.....	29
6.2 Antagningsbeslutets giltighet	29
6.3 Villkor för antagning och återkallelse av antagningsbeslut	30
7 Reserv- och efterantagning	32

7.1	Reservantagning.....	32
7.2	Efterantagning.....	32
8	Anstånd.....	33
9	Överklagande och ändring av beslut.....	34
9.1	Överklagande.....	34
9.2	Rättelse och ändring av beslut.....	34
10	Närmare föreskrifter och beslut.....	35
11	Ikraftträdande	35

1 Inledning

1.1 Allmänt om antagning och antagningsordning

Linköpings universitet (LiU) avgör frågor om antagning och är ansvarigt för beslut om antagning gentemot de sökande. Antagning till högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå ska avse en kurs eller ett utbildningsprogram (7 kap. 1 § högskoleförordningen [1993:100, HF]). De föreskrifter som universitetet tillämpar vid antagning av studenter ska tas in i en antagningsordning som beslutas av universitetsstyrelsen (2 kap. 2 § första stycket 8 och 6 kap. 3 § andra stycket HF). Med antagningsordning avses den regelsamling som universitetet tillämpar i fråga om ansökan, behörighet, urval och antagning och om hur beslut fattas och kan överklagas.

Universitets- och högskolerådet (UHR) har till uppgift att på uppdrag av universitet och högskolor biträda vid antagning av studenter och ansvara för ett samordnat antagningsförfarande enligt 2 § förordningen (2012:811) med instruktion för Universitets- och högskolerådet. LiU har tillsammans med andra universitet och högskolor genom Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) kommit överens om hur antagningsomgångar ska vara utformade och för att ge universitetet och UHR tillräckligt med tid för att handlägga ansökningarna. Överenskommelsen uttrycks som rekommendationer från SUHF och ligger till grund för de antagningsomgångar som UHR samordnar via antagningssystemet NyA, s.k. samordnad antagning. En grupp som utses av SUHF, Nationella bedömningsgruppen för antagning (NBA), beslutar om rekommendationer för behörighetsbedömning och meritvärdering av svenska och utländska betyg som publiceras i en bedömningshandbok på uhr.se. På LiU förekommer även viss lokal antagning, där administrationen av antagningen sker direkt i det studieadministrativa systemet Ladok.

1.2 Bestämmelser om tillträde till utbildning

1.2.1 Bestämmelser i lag, förordning och föreskrifter

Övergripande bestämmelser om tillträde till utbildning på grundnivå och avancerad nivå finns i 7 kap. HF.

UHR har utifrån bestämmelserna i HF beslutat om närmare föreskrifter:

- Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2024:7) om grundläggande behörighet och urval
- Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2024:5) om särskild behörighet
- Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2013:3) om anstånd med studier för antagna samt studieuppehåll.

Av diskrimineringslagen (2008:567) följer att studenter eller studerande som deltar i eller söker till utbildningsverksamhet inte får diskrimineras på grund av kön,

könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. (1 kap. 4 § samt 2 kap. 5 och 6 §§)

1.2.2 Specialbestämmelser om tillträde till utbildning

Det finns ytterligare bestämmelser om tillträde till utbildning vid LiU som inte behandlas närmare i denna antagningsordning. LiU:s närmare bestämmelser om tillträde till dessa utbildningar anges i berörda kurs- och utbildningsplaner eller i särskilda föreskrifter. Det gäller utbildning enligt följande förordningar:

- förordningen (2008:1101) om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning
- förordningen (2010:2021) om tillträde till utbildning som leder till yrkeslärarexamen
- förordningen (2011:686) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen
- förordning (2011:689) om vissa behörighetsgivande examina för legitimation som lärare och förskollärare och om högskoleutbildningar för vidareutbildning av lärare och pedagogisk personal inom förskolan som leder till lärar- eller förskollärarexamen
- förordningen (2018:1519) om behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning
- förordningen (2021:1336) om försöksverksamhet med kompletterande pedagogisk utbildning som leder till grundlärarexamen eller ämneslärarexamen.

1.2.3 Tillämpningen vid LiU

Bestämmelser om behörighet, urval och platsfördelning ska utformas på ett sådant sätt att de främjar lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

1.3 Ändrade lydelse av föreskrifter

De hänvisningar som görs till olika föreskrifter avser den lydelse som gällde när denna antagningsordning beslutades. Vid tillämpning av bestämmelserna behöver alltid aktuella lydelse kontrolleras med den relevanta författningssamlingen.

2 Anmälan

2.1 Allmänt om anmälan

2.1.1 Bestämmelser i förordning m.m.

Den som vill antas till utbildning på grundnivå eller avancerad nivå ska anmäla det inom den tid och i den ordning som högskolan bestämmer. I vissa fall är betalning av anmälningsavgift en förutsättning för att anmälan ska prövas, enligt 2 och 3 §§ förordningen (2010:543) om anmälningsavgift och studieavgift vid universitet och högskolor. (7 kap. 4 § HF)

Av UKÄ:s förhandsbesked den 11 mars 2025 (reg.nr 33-00633-24) framgår att det krävs att fristående kurser är öppna att söka för alla och att alla får samma information om de anmälningsstillfällena som finns, i enlighet med likhets- och objektivitetsprinciperna i regeringsformen och förvaltningslagen (2017:900).

2.1.2 LiU:s föreskrifter

Av LiU:s föreskrifter (2022:2) om studieavgiftens storlek (dnr LiU-2022-01857) framgår vilken studieavgift som utgår för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid LiU. För utbildning som påbörjats före den 1 januari 2024 gäller LiU:s föreskrifter (2020:1) om studieavgiftens storlek (dnr LiU-2020-02092). För utbildning som påbörjats före den 1 januari 2022 gäller LiU:s beslut "Studieavgifter prissättning och ersättningsmodell fr.o.m. 2017" (dnr LiU-2016-01329).

Nya föreskrifter (2025:1) om studieavgiftens storlek träder i kraft den 1 april 2026 (dnr LiU-2025-01996). Dessa föreskrifter ska tillämpas första gången för utbildning som påbörjas från och med den 1 juni 2026. Föreskrifterna (2022:2) om studieavgiftens storlek ska fortsätta gälla för utbildning som påbörjats efter den 31 december 2023 men före den 1 april 2026. Av övergångsbestämmelserna till dessa nya föreskrifter framgår vidare att för utbildning på grundnivå och avancerad nivå som påbörjas under perioden den 1 april 2026–31 maj 2026 ska studieavgiften beräknas enligt samma belopp som följer av LiU:s föreskrifter (2022:2) om studieavgiftens storlek.

2.1.3 Tillämpningen vid LiU

Anmälan till utbildning sker i normalfallet via antagning.se eller universityadmissions.se. Utbildning som ges på engelska och som inte har svenska som ett behörighetskrav ska vara sökbar via universityadmissions.se. Om antagning sker på annat sätt än via antagning.se eller universityadmissions.se ska anmälningsförfarandet beslutas av rektor eller den som rektor delegerar beslutanderätten till samt kommuniceras på lämpligt sätt.

Anmälningsinformation för respektive kurs och program ska även finnas på LiU:s webbplats liu.se.

2.2 Datum för anmälan och komplettering

2.2.1 Bestämmelser i förordning

Den som vill antas till utbildning på grundnivå eller avancerad nivå ska anmäla det inom den tid och i den ordning som högskolan bestämmer. (7 kap. 4 § HF)

2.2.2 Tillämpningen vid LiU

LiU följer de tidplaner för anmälan och komplettering som UHR beslutar ska gälla för den samordnade antagningen. Sista anmälningssdag och kompletteringsdag per antagningsomgång framgår på antagning.se eller universityadmissions.se.

Anmälan

Av anmälningsinformation på LiU:s webbplats ska det framgå när och hur det går att anmäla sig till utbildningen. På varje anmälningstillfälle ska antal platser framgå (planeringstal) senast första ansökningsdag.

Om ett internationellt masterprogram utannonseras i både januariomgången och aprilomgången måste programmet stängas för anmälningar i januariomgången innan det öppnar i den senare omgången.

Komplettering

I antagningsärenden är sista kompletteringsdag ett krav som innebär att anmälan endast prövas utifrån det underlag som lämnats in senast den sista kompletteringsdagen.

Kompletterande uppgifter ska vara inkomna inom den tid som framgår per antagningsomgång på antagning.se eller universityadmissions.se. Om det finns behov av att ha avvikande kompletteringstid för ett anmälningstillfälle ska detta beslutas av rektor, eller den som rektor delegerar beslutanderätten till, samt framgå av anmälningsinformation på LiU:s webbplats och i information till studenten.

Vid sen anmälan som sker efter det att den ordinarie tiden för komplettering har gått ut (se avsnitt 2.3) ska samtliga uppgifter som ska ligga till grund för beslutet om antagning bifogas vid anmälningstillfället.

2.3 Sen anmälan

Tillämpningen vid LiU

Allmänt om sen anmälan

Till vissa utbildningar kan det vara möjligt att anmäla sig efter sista anmälningssdag enligt vad som framgår under rubrikerna nedan (s.k. sen anmälan). Det gäller i de fall där det bedöms kunna finnas platser kvar när utbildningen börjar.

En sen anmälan behandlas efter det att samtliga anmälningar som kommit in i tid har handlagts. Sent anmälda behöriga sökande rangordnas i tur och ordning efter det datum som de har anmält sig. Vid samma anmälningsdatum tillämpas lottning i

sista hand. Antagning kan ske om det finns en ledig plats efter det att alla behöriga sökande som sökt i tid har antagits.

LiU följer UHR:s praxis att vid försenad betalning av en anmälningssavgift eller vid för sent inlämnade uppgifter om avgiftsfrihet ska sökandens anmälan hanteras som en sen anmälan (utifrån datum för betalning eller styrkande av avgiftsfrihet).

Anmälan till utbildning med ordinarie sista anmälningssdag den 15 april respektive den 15 oktober

De stora nationella antagningsomgångarna för vårterminen och höstterminen har normalt sista anmälningssdag den 15 april respektive den 15 oktober. Efter urval ges dock en möjlighet att göra en sen anmälan till vissa utbildningar efter beslut av rektor eller den som rektor delegerar beslutanderätten till. Exakt datum för återöppning för sen anmälan föreslås av Antagningsenheten efter samråd med UHR. Normalt är det den 15 juli respektive den 15 december, men dessa datum kan ändras något beroende på helgdagar.

I undantagsfall kan rektor, eller den som rektor delegerar beslutanderätten till, besluta att en utbildning ska hållas öppen för sen anmälan direkt efter ordinarie sista anmälningssdag. Ett sådant beslut ska fattas senast den 1 april respektive den 1 oktober för respektive utbildning.

På LiU:s webbplats och på antagning.se respektive universityadmissions.se framgår i anslutning till respektive utbildning om det går att göra en sen anmälan.

När en utbildning bedöms ha tillräckligt många sökande för att platserna ska fyllas ansvarar berörd fakultet, område eller institution för att möjligheten att anmäla sig upphör. Om ett anmälningstillfälle i detta skede stänger för sena anmälningar går det därefter inte att öppna den på nytt.

Anmälan till utbildning med annan anmälningssdag än den 15 april respektive den 15 oktober

I övriga antagningsomgångar (som inte har sista anmälningssdag den 15 april respektive den 15 oktober) är det rektor, eller den som rektor delegerar beslutanderätten till som beslutar om en utbildning ska hållas öppen för sen anmälan efter sista anmälningssdag.

När en utbildning bedöms ha tillräckligt många sökande för att platserna ska fyllas ansvarar berörd fakultet, område eller institution för att möjligheten att anmäla sig upphör. Om ett anmälningstillfälle i detta skede stänger för sena anmälningar går det därefter inte att öppna den på nytt.

En särskild tillämpning är att alla program i den internationella masteromgången (sista anmälningssdag 15 januari) i normalfallet ska stänga för sena anmälningar senast den 10 maj. Skälet till det är att i den omgången finns det många studieavgiftsskyldiga studenter och att en första delbetalning av studieavgiften ska

ha kommit in till LiU senast den 15 maj. I undantagsfall kan enskilda program ha öppet för sen anmälan även efter 10 maj men det kan i så fall inte samtidigt ha öppet för anmälan i omgången med sista anmälningdag 15 april (den nationella antagningsomgången för höstterminen).

2.4 Inställda tillfällen

Tillämpningen vid LiU

Beslut som innebär att ett anmälningstillfälle till en kurs eller ett program ställs in ska fattas före det första urvalet i antagningsprocessen. Närmare förutsättningar för att ställa in ett anmälningstillfälle framgår av riktlinjer som rektor beslutar om.

3 Antagning i särskilda fall

3.1 Separat antagning av avgiftsskyldiga sökande

3.1.1 Bestämmelser i förordning

En högskola får besluta att sökande som omfattas av studieavgiftsskyldighet enligt förordningen (2010:543) om anmälningsavgift och studieavgift vid universitet och högskolor bara får antas till en utbildning vid separata antagningar. – Högskolan bestämmer hur många separata antagningar som ska anordnas till en utbildning. (7 kap. 4 a § HF)

Vid separat antagning enligt 4 a § ska i fråga om urval andra och tredje styckena [i 7 kap. 32 a § HF] tillämpas i stället för bestämmelserna om urval i 12–23, 26, 27 och 32 §§.

Vid urval ska högskolan ta hänsyn till de sökandes meriter.

Högskolan får meddela föreskrifter om vilka urvalsgrunder som ska användas och vilken platsfördelning som ska göras. Urvalsgrunderna ska bestå av sakliga omständigheter som är av betydelse för utbildningen. Vid i övrigt likvärdiga meriter får urval också göras genom prov eller intervjuer eller genom lottning. Urval genom prov eller intervjuer får dock inte göras efter det att lottning har använts. (7 kap. 32 a § HF)

3.1.2 Tillämpningen vid LiU

Om det finns behov av att anordna separat antagning till för en viss utbildning får rektor, eller den som rektor delegerar beslutsrätten till, besluta föreskrifter om vilka urvalsgrunder som ska användas och vilken platsfördelning som ska göras. Föreskrifterna ska publiceras i LiU:s regelsamling.

3.2 Antagning till mer högskolepoäng än till takvärdet för antagning per antagningsomgång

Tillämpningen vid LiU

LiU följer de takvärden som UHR beslutar ska gälla i ordinarie urval i den samordnade antagningen. Takvärdet (det antal högskolepoäng som en sökande maximalt kan bli antagen till i ordinarie urval, per antagningsomgång) framgår på antagning.se eller universityadmissions.se.

Vid behov kan rektor, eller den som rektor delegerar beslutsrätten till, besluta att antagning kan ske till mer än takvärdet i omgången. Det kan exempelvis vara aktuellt när en sökande behöver bli antagen till en del av kurs som i sig inte är sökbar, t.ex. examensarbete, eller till en eller några av kurserna som ingår i ett större kurspaket.

Efter sista ordinarie urval finns möjlighet att, utan särskild ansökan, antas till mer än takvärdet per antagningsomgång i den efterantagning som görs om det finns lediga platser eller genom eventuell reservantagning.

3.3 Antagning till senare del av utbildningsprogram

3.3.1 Bestämmelser i förordning

Bestämmelser om behörighet, urval och platsfördelning vid antagning till senare del av utbildningsprogram finns i 7 kap. 24–32 a §§ HF.

3.3.2 Tillämpningen vid LiU

Om det finns tillgängliga platser på ett utbildningsprogramms andra termin eller senare terminer kan en sökande antas till senare del av programmet.

Den sökande ska uppfylla den grundläggande behörigheten och den särskilda behörigheten som gäller för tillträde till utbildningsprogrammet. Den sökande måste också ha godkända studieresultat från tidigare terminers studier enligt särskilda behörighetskrav i kurs- och utbildningsplaner för programmet eller i särskilda fakultets- eller områdesspecifika föreskrifter om antagning till senare del av utbildningsprogram. Bestämmelser om urval ska framgå av utbildningsplanen för programmet eller i särskilda fakultets- eller områdesspecifika föreskrifter. Rektor, eller den som rektor delegerar beslutanderätten till, beslutar om behörighetskrav och hur urval ska göras vid antagning till senare del enligt 7 kap. 25–27, 31–32 a §§ HF.

Information om anmälan till senare del av program, särskilda behörighetskrav per utbildning och termin samt hur urval ska göras ska framgå på LiU:s webbplats för respektive program.

3.4 Antagning av programstudenter till kurs inom program

3.4.1 Bestämmelser i förordning

All utbildning på grundnivå och avancerad nivå ska bedrivas i form av kurser. Kurser får sammanföras till utbildningsprogram (6 kap. 13 § HF). För utbildningsprogram ska finnas en utbildningsplan och i den ska bland annat anges vilka kurser som programmet omfattar (6 kap. 16 och 17 §§ HF).

3.4.2 Tillämpningen vid LiU

I utbildningsplanerna framgår vilka kurser som är obligatoriska och vilka som är valbara och frivilliga. Rektor, eller den som rektor delegerar beslutanderätten till beslutar hur anmälan till de valbara kurserna ska göras, beslutar om behörighetskrav och beslutar hur urval ska göras enligt 7 kap. 25–27 och 31–32 a §§ HF. Information om anmälan, behörighet och urval ska ges till studenter på programmet. Bestämmelser om behörighet och urval för de valbara kurserna ska framgå av kursplanen eller i särskilda fakultets- eller områdesspecifika föreskrifter.

3.5 Antagning av andra än programstudenter till kurs inom program

Tillämpningen vid LiU

Programkurs som kan läsas som fristående kurs utannonseras vanligen på antagning.se/universityadmissions.se.

I vissa fall kan lediga platser uppkomma på programkurser som inte är utannonserade som fristående kurser. Rektor, eller den som rektor delegerar beslutanderätten till beslutar hur anmälan ska göras, beslutar om behörighetskrav och beslutar hur urval ska göras enligt 7 kap. 25–27 och 31–32 a §§ HF. Bestämmelser om behörighet och urval ska framgå av kursplanen eller i särskilda fakultets- eller områdesspecifika föreskrifter.

4 Tillträde till utbildning på grundnivå

4.1 Grundläggande behörighet

4.1.1 Bestämmelser i förordning

För att bli antagen till utbildning på grundnivå eller avancerad nivå krävs det att den sökande har grundläggande behörighet och dessutom den särskilda behörighet som kan vara föreskriven. (7 kap. 2 § HF)

Grundläggande behörighet till utbildning som påbörjas på grundnivå och vänder sig till nybörjare¹ har den som har

1. kunskaper inom det svenska och det engelska språket,
2. ett vetenskapligt förhållningssätt,
3. förmåga att kunna belysa frågor ur flera perspektiv,
4. problemlösningsförmåga,
5. förmåga att kunna dra slutsatser och argumentera för dessa, och
6. övrig kompetens som är nödvändig för att kunna tillgodogöra sig sådan utbildning.

En sökande ska anses ha nödvändiga kompetenser enligt första stycket 1–6 i de fall som anges i 5 a och 5 b §§.

Universitets- och högskolerådet får meddela närmare föreskrifter om de kompetenser som anges i första stycket 1–6. (7 kap. 5 § HF)

En sökande ska anses ha sådana nödvändiga kompetenser som anges i 5 § om sökanden

1. har avlagt en högskoleförberedande examen i gymnasieskolan eller inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå,
2. har avlagt en yrkesexamen i gymnasieskolan eller inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå samt har lägst betyget E i ämnena svenska eller svenska som andraspråk och engelska som krävs för en högskoleförberedande examen i gymnasieskolan,
3. har en svensk eller utländsk utbildning som motsvarar kraven i 1 eller 2,
4. är bosatt i Danmark, Finland, Island eller Norge och där är behörig till högre utbildning,
5. enligt äldre bestämmelser har uppfyllt kraven för grundläggande behörighet till grundläggande högskoleutbildning eller utbildning som påbörjas på grundnivå, eller
6. har godkänt resultat på ett sådant behörighetsprov som anges i förordningen (2018:1510) om försöksverksamhet med behörighetsprov för tillträde till högskoleutbildning.

¹ Med 'utbildning som vänder sig till nybörjare' avses utbildning där den särskilda behörigheten inte avser krav på kunskaper från en eller flera högskolekurser.

Universitets- och högskolerådet får meddela närmare föreskrifter om kraven i första stycket 3. (7 kap. 5 a § HF)

Utöver vad som följer av 5 a § kan en sökande visa att han eller hon har sådana nödvändiga kompetenser som anges i 5 § genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet. (7 kap. 5 b § HF)

Den som har annat modersmål än svenska, danska, färöiska, isländska eller norska ska ha de kunskaper i svenska som behövs för att anses ha grundläggande behörighet. Universitets- och högskolerådet får meddela närmare föreskrifter om kravet i första stycket. Den som har finska som modersmål och har haft svenska som ämne i finskt gymnasium eller motsvarande finsk skolform under tre år eller mer ska dock anses ha de kunskaper i svenska som behövs. (7 kap. 6 § HF)

Grundläggande behörighet till utbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till andra än nybörjare har den som uppfyller kraven på grundläggande behörighet enligt 5–6 §§. (7 kap. 24 § HF)

Bestämmelser om grundläggande behörighet finns även i följande förordningar:

- 4 och 5 §§ förordningen (2008:1101) om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning
- 8 och 9 §§ förordningen (2011:689) om vissa behörighetsgivande examina för legitimation som lärare och förskollärare och om högskoleutbildningar för vidareutbildning av lärare och pedagogisk personal inom förskolan som leder till lärar- eller förskollärarexamen
- förordningen (2018:1519) om behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

4.1.2 UHR:s föreskrifter

UHR har meddelat följande föreskrifter om grundläggande behörighet:

- Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2024:7) om grundläggande behörighet och urval.

4.2 Särskild behörighet

4.2.1 Bestämmelser i förordning

För att bli antagen till utbildning på grundnivå eller avancerad nivå krävs det att den sökande har grundläggande behörighet och dessutom den särskilda behörighet som kan vara föreskriven. (7 kap. 2 § HF)

Utbildning som vänder sig till nybörjare

De krav på särskild behörighet som ställs ska vara helt nödvändiga för att studenten ska kunna tillgodogöra sig utbildningen. Kraven får avse

1. kunskaper från ett eller flera ämnen med angiven nivå i respektive ämne i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper,
2. godkänt resultat på ett konstnärligt prov för en utbildning som leder till en

konstnärlig examen,

3. lämplighet enligt vad som anges i 9 b §, och
4. anställning när det gäller arbetsintegrerad lärarutbildning som anordnas med särskilda medel enligt vad som anges i 9 c §, eller
5. andra villkor enligt vad som anges i 11 § första stycket 2.

Särskild behörighet har också den som genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. (7 kap. 8 § HF)

Universitets- och högskolerådet får meddela föreskrifter om vilka krav på särskild behörighet enligt 8 § första stycket 1 som ska gälla för ett utbildningsprogram som vänder sig till nybörjare och som leder till en sådan yrkesexamen eller konstnärlig examen som anges i bilaga 2 till förordningen. (7 kap. 9 § HF)

När det gäller utbildningsprogram som börjar på grundnivå och som leder till en förskolläraryrkes-, grundläraryrkes- eller ämnesläraryrkesexamen får en högskola meddela föreskrifter som innebär att det för särskild behörighet till utbildningsprogrammet ställs krav på att den sökande är lämplig för utbildningen. Kraven ska avse den sökandes förmåga att tillgodogöra sig sådana utbildningsmoment som har en direkt anknytning till den kommande yrkesutövningen som förskollärare eller lärare. Kraven ska gälla utöver andra krav på särskild behörighet som enligt 8 och 9 §§ ställs för tillträde till utbildningsprogrammet. (7 kap. 9 b § HF)

När det gäller utbildningsprogram inom arbetsintegrerad lärarutbildning som anordnas med särskilda medel får en högskola meddela föreskrifter som innebär att det för särskild behörighet till utbildningsprogrammet ställs krav på att den sökande innan utbildningen påbörjas har anställning som lärare i skolväsendet. Kravet ska gälla utöver andra krav på särskild behörighet som enligt 8 och 9 §§ ställs för tillträde till utbildningsprogrammet. I 37 § andra stycket 1 förvaltningslagen (2017:900) finns bestämmelser om att ett beslut som till sin karaktär är gynnsamt för någon enskild får ändras till den enskildes nackdel om det framgår av beslutet eller de föreskrifter som det grundats på att beslutet under vissa förutsättningar får återkallas. (7 kap. 9 c § HF)

Högskolan får, i den utsträckning det ställs krav på särskild behörighet, meddela föreskrifter om vilka krav enligt 8 § första stycket 1 som ska gälla för andra utbildningar än de som avses i 9 §. – Universitets- och högskolerådet får meddela föreskrifter om vilka ämnen i gymnasieskolan och vilka nivåer i dessa ämnen som kraven får avse. (7 kap. 10 § HF)

Om det finns särskilda skäl får en högskola, för tillträde till en viss utbildning, meddela föreskrifter om

1. krav på kunskaper från andra nivåer i ämnen eller andra ämnen i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper än de som följer av 9 § eller 10 § andra stycket, eller

2. krav på andra villkor än kunskaper från ett eller flera ämnen i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper om de betingas av utbildningen eller är av betydelse för det yrkesområde som utbildningen förbereder för.

Om krav uppställs enligt första stycket 1 på kunskaper från andra ämnen i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper än de som följer av 9 § eller 10 § andra stycket ska det även anges vilken nivå kravet avser.

Innan högskolan meddelar föreskrifterna ska Universitets- och högskolerådet ges tillfälle att yttra sig över högskolans förslag. (7 kap. 11 § HF)

Utbildning som vänder sig till andra än nybörjare

De krav på särskild behörighet som ställs ska vara helt nödvändiga för att studenten ska kunna tillgodogöra sig utbildningen. Kraven får avse

1. kunskaper från ett eller flera ämnen med angiven nivå i respektive ämne i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper,
2. kunskaper från en eller flera högskolekurser, och
3. andra villkor som betingas av utbildningen eller är av betydelse för det yrkesområde som utbildningen förbereder för.

Högskolan får bestämma vilka krav enligt första stycket som ska ställas.

Särskild behörighet har också den som genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. (7 kap. 25 § HF)

Bestämmelser om särskild behörighet finns även i följande förordningar:

- 4–5 § förordningen (2008:1101) om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning
- 3 och 4 §§ förordningen (2010:2021) om tillträde till utbildning som leder till yrkeslärarexamen
- 4–7 §§ förordningen (2011:686) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen
- 8 och 9 §§ förordningen (2011:689) om vissa behörighetsgivande examina för legitimation som lärare och förskollärare och om högskoleutbildningar för vidareutbildning av lärare och pedagogisk personal inom förskolan som leder till lärar- eller förskollärarexamen
- 10–16 §§ förordningen (2021:1336) om försöksverksamhet med kompletterande pedagogisk utbildning som leder till grundlärarexamen eller ämneslärarexamen.

4.2.2 UHR:s föreskrifter

UHR har meddelat följande föreskrifter om särskild behörighet:

- Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2024:5) om särskild behörighet.
- Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2013:4) om kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper för särskild behörighet till utbildning som leder till yrkeslärarexamen.

4.2.3 LiU:s föreskrifter

LiU:s föreskrifter om särskild behörighet framgår i övrigt av aktuella kursplaner och utbildningsplaner i enlighet med 6 kap. 14–17 §§ HF eller i särskilda föreskrifter.

4.2.4 Tillämpningen vid LiU

För utbildning på grundnivå med engelska som undervisningsspråk ska det finnas ett särskilt behörighetskrav på lägst kurs Engelska 6 eller nivå 2 i ämnet Engelska eller motsvarande.

4.3 Reell kompetens

4.3.1 Bestämmelser i förordning

Grundläggande behörighet

Utöver vad som följer av 5 a § kan en sökande visa att han eller hon har sådana nödvändiga kompetenser som anges i 5 § genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet. (7 kap. 5 b och 24 §§ HF)

Särskild behörighet

Särskild behörighet har den som genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. (7 kap. 8 § andra stycket och 25 § tredje stycket HF)

4.3.2 Tillämpningen vid LiU

I samband med anmälan till högskolan bedöms den sökandes förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. LiU gör en samlad prövning av sökandes uppvisade meriter för att avgöra om nödvändiga kompetenser finns. I syfte att tydliggöra sin kompetens kan den sökande fylla i blanketten ”Ansökan om bedömning av reell kompetens/att undantag görs” i samband med ansökan via antagning.se eller universityadmissions.se. Information om reell kompetens finns på LiU:s webbplats.

4.4 Undantag från behörighetskrav

4.4.1 Bestämmelser i förordning

Om det finns särskilda skäl, får högskolan besluta om undantag från något eller några behörighetsvillkor. En högskola ska göra undantag från något eller några behörighetsvillkor, om sökanden har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen utan att uppfylla behörighetsvillkoren (7 kap. 3 § HF).

4.4.2 Tillämpningen vid LiU

För utbildning på grundnivå med engelska som undervisningsspråk ska det göras ett generellt undantag från svenska som behörighetskrav.

I de fall som det finns andra generella undantag från något eller några behörighetskrav enligt 7 kap. 3 § första meningen HF framgår det av de särskilda behörighetskraven i aktuell kursplan och utbildningsplan. Generellt undantag från

en av UHR föreskriven behörighet kan göras med stöd av 7 kap. 3 § första meningen HF, utan att UHR behöver yttra sig.

Beslut om undantag enligt 7 kap. 3 § andra meningen HF (tidigare benämnt dispens) fattas individuellt i varje enskilt fall.

4.5 Meritvärdering av betyg

4.5.1 Bestämmelser i förordning

Vissa bestämmelser om hur betyg ska värderas finns i bilaga 3 till denna förordning.

Vissa kurser från gymnasial utbildning är särskilt meriterande vid urval (meritkurser). De nivåer som är särskilt meriterande i respektive ämne är nivåer som inte utgör krav på grundläggande eller särskild behörighet och som utgör en fördjupning i

1. moderna språk,
2. svenskt teckenspråk för hörande,
3. engelska, och
4. matematik.

Universitets- och högskolerådet får meddela de föreskrifter i övrigt som behövs för meritvärdering av betyg. (7 kap. 18 § HF)

4.5.2 UHR:s föreskrifter

UHR har meddelat föreskrifter om meritvärdering av betyg i Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2024:7) om grundläggande behörighet och urval.

4.6 Urvalsgrunder till utbildning som vänder sig till nybörjare

4.6.1 Bestämmelser i förordning

Vid urval ska hänsyn tas till de sökandes meriter. Urvalsgrunder är

1. betyg
2. resultat från högskoleprovet enligt 20 § och
3. urvalsgrunder som avses i 23 §. (7 kap. 12 § HF)

En högskola får bestämma urvalsgrunder i den utsträckning som följer av 13 § första stycket 3. En av högskolan bestämd urvalsgrund ska bestå av sakliga omständigheter som är av betydelse för utbildningen. (7 kap. 23 § HF)

4.6.2 Tillämpningen vid LiU

Urvalsgrunder som bestäms av LiU enligt 7 kap. 23 § HF ska framgå av utbildningsplanen för programmet eller av kursplanen för kursen alternativt av särskilda fakultets- eller områdesspecifika föreskrifter.

4.7 Platsfördelning till utbildning som vänder sig till nybörjare

4.7.1 Bestämmelser i förordning

Om inte alla behöriga sökande till en utbildning kan antas ska urval göras bland de sökande (4 kap. 3 § HL).

Vid urval till en utbildning som vänder sig till nybörjare ska platserna fördelas med

1. minst en tredjedel på grundval av betyg
2. minst en tredjedel på grundval av resultat från högskoleprovet, och
3. högst en tredjedel på grundval av de av högskolan enligt 23 § bestämda urvalsgrunderna. (7 kap. 13 § HF)

Universitets- och högskolerådet får medge att en högskola vid urval till en viss utbildning får göra en annan platsfördelning än den som anges i 13 § och fördela platserna på annat sätt på grundval av de urvalsgrunder som anges i 12 § om det finns särskilda skäl, exempelvis då högskoleprovet bedöms ha en låg prognosticerande förmåga och det råder låg konkurrens i högskoleprovsresultat. En viss andel av platserna ska dock alltid fördelas på grundval av betyg och resultat från högskoleprovet. Ett medgivande kan avse ett eller flera bestämda antagningstillfällen. (7 kap. 15 § HF).

4.7.2 Tillämpningen vid LiU

Om LiU på förhand bedömer att samtliga sökande kan beredas plats på sökt utbildning tillämpas platsgaranti. Det innebär att sökande som anmäler sig inom föreskriven tid, är behörig och uppfyller eventuella villkor (se avsnitt 6.3) tilldelas en plats.

I övriga fall fördelas platserna i normalfallet enligt nedanstående urvalsmodeller, där platsfördelning, aktuella urvalsgrupper och intervall för meritvärde inom respektive urvalsgrupp framgår. Med 'meritvärde' avses värdet för den merit som bedöms, till exempel meritvärde för gymnasiebetyg, resultat från högskoleprovet och antal akademiska poäng upp till ett visst takvärde för respektive merit. Rektor, eller den som rektor delegerar beslutanderätten till, beslutar vilken urvalsmodell som ska tillämpas för respektive utbildning.

Vid urval enligt urvalsgrunden tidigare utbildning (akademiska poäng) är det endast de poäng som är godkända vid sista anmälningssdag som beaktas i meritvärderingen. Om arbetslivserfarenhet är urvalsgrund kan den i normalfallet, om det avser en pågående anställning, beaktas till och med den 30 juni för en höstantagning och till och med den 31 december för en vårantagning. Övriga meriter som kan utgöra urvalsgrunder ska vara godkända senast sista anmälningssdag. Undantag från krav på godkännande sista anmälningssdag kan finnas och det framgår i sådana fall av respektive utbildning i kursplanen eller utbildningsplanen.

Nedan följer en tabell över de urvalsmodeller som tillämpas vid LiU för utbildning på grundnivå som vänder sig till nybörjare.

Namn	Förklaring	Platsfördelning	Urvals-Grupp ²	Min-max
Betyg-högskoleprov 1 (BP1)	Främst grundprogram	67% 33%	Betyg HP	0,01–22,50/1,0–4,0 0,05–2,00
Betyg-högskoleprov 2 (BP2)	Främst grundprogram	60% 40%	Betyg HP	0,01–22,50/1,0–4,0 0,05–2,00
Betyg-högskoleprov 3 (BP3)	Främst grundprogram	50% 50%	Betyg HP	0,01–22,50/1,0–4,0 0,05–2,00
Betyg-högskoleprov-akademiska poäng 1 (BPAP1)	Övrig utbildning på grundnivå som vänder sig till nybörjare	50% 35% 15%	Betyg HP AP	0,01–22,50/1,0–4,0 0,05–2,00 1–180
Betyg-högskoleprov-akademiska poäng 2 (BPAP2)	Övrig utbildning på grundnivå som vänder sig till nybörjare	33% 33% 33%	Betyg HP AP	0,01–22,50/1,0–4,0 0,05–2,00 1–180

En fakultet eller området Utbildningsvetenskap kan, efter samråd med Antagningsenheten, tillämpa andra urvalsgrunder och annan platsfördelning än vad som framgår av tabellen ovan, inom ramen för regleringen i 7 kap. 13–15 och 23 §§ HF. I vissa fall krävs medgivande från UHR enligt 7 kap. 15 och 15 a §§ HF.

4.8 Urvalsgrunder till utbildning som vänder sig till andra än nybörjare

4.8.1 Bestämmelser i förordning

Vid urval ska hänsyn tas till de sökandes meriter.

Urvalsgrunder är

1. betyg,
2. resultat från högskoleprovet som avses i 20 §,
3. tidigare utbildning, och
4. urvalsgrunder som avses i 23 §.

² Med begreppet 'betyg' avses urvalsgrupperna BF (omdöme från folkhögskola), BI (betyg från gymnasiet utan komplettering) och BII (betyg från gymnasiet med komplettering).

Högskolan får bestämma vilka urvalsgrunder enligt andra stycket som ska användas och vilken platsfördelning som ska göras.

Vid i övrigt likvärdiga meriter får urval också göras enligt vad som anges i 12 § tredje stycket. (7 kap. 26 § HF)

En högskola får i enstaka fall göra avsteg från 26 §.

Detta får dock ske bara om en sökandes meriter inte kan bedömas på lämpligt sätt enligt de urvalsgrunder som anges i 26 § och om sökanden genom tidigare utbildning, arbetslivserfarenhet eller någon annan omständighet har särskilda kunskaper eller annars särskilda förutsättningar för utbildningen. (7 kap. 27 § HF)

4.8.2 Tillämpningen vid LiU

Urvalsgrunder som bestäms av LiU enligt 7 kap. 23 § HF ska framgå av utbildningsplanen för programmet eller av kursplanen för kursen alternativt av särskilda fakultets- eller områdesspecifika föreskrifter.

4.9 Platsfördelning till utbildning som vänder sig till andra än nybörjare

4.9.1 Bestämmelser i förordning

Om inte alla behöriga sökande till en utbildning kan antas ska urval göras bland de sökande. (4 kap 4 § HL)

Högskolan får bestämma vilka urvalsgrunder enligt andra stycket som ska användas och vilken platsfördelning som ska göras. (7 kap. 26 § tredje stycket HF)

4.9.2 Tillämpningen vid LiU

Om LiU på förhand bedömer att samtliga sökande kan beredas plats på sökt utbildning tillämpas platsgaranti. Det innebär att sökande som anmäler sig inom föreskriven tid, är behörig och uppfyller eventuella villkor (se avsnitt 6.3) tilldelas en plats.

I övriga fall fördelas platserna i normalfallet enligt nedanstående urvalsmodeller, där platsfördelning, aktuella urvalsgrupper och intervall för meritvärde inom respektive urvalsgrupp framgår. Med 'meritvärde' avses värdet för den merit som bedöms, t.ex. meritvärde för gymnasiebetyg, resultat från högskoleprovet och antal akademiska poäng upp till ett visst takvärde före respektive merit. Rektor, eller den som rektor delegerar beslutanderätten till, beslutar vilken urvalsmodell som ska tillämpas för respektive utbildning.

Vid urval enligt urvalsgrunden tidigare utbildning (akademiska poäng) är det endast de poäng som är godkända vid sista anmälningssdag som beaktas i meritvärderingen. Om arbetslivserfarenhet är urvalsgrund kan den i normalfallet, om det avser en pågående anställning, beaktas till och med den 30 juni för en höstantagning och till och med den 31 december för en vårantagning. Övriga meriter som kan utgöra urvalsgrunder ska vara godkända senast sista anmälningssdag. Undantag från krav på godkännande sista anmälningssdag kan

finnas och det framgår i sådana fall av respektive utbildning i kursplanen eller utbildningsplanen.

Nedan följer en tabell över de urvalsmodeller som tillämpas vid LiU för utbildning på grundnivå som vänder sig till andra än nybörjare.

Namn	Förklaring	Plats-fördelning	Urvals-grupp	Min-max
Betyg-högscoleprov-akademiska poäng fortsättning 1 (BPAPFO1)		50% 35% 15%	Betyg ³ HP AP ⁴	0,01–22,50/1,0–4,0 0,05–2,00 1–180
Betyg-högscoleprov-akademiska poäng fortsättning 2 (BPAPFO2)		33% 33% 33%	Betyg HP AP ⁵	0,01–22,50/1,0–4,0 0,05–2,00 1–180
Akademiska poäng (AP)	Kan även finnas flera olika AP-grupper	100%	AP ⁶	1–180
Akademiska poäng visst ämne (APÄMN)	Kan även finnas flera olika AP-grupper (t.ex. i första hand AP1, i andra hand AP2 alternativt 10 platser till AP1 och 10 platser till AP2)	100%	AP ⁷	1–180

³ Med begreppet 'betyg' avses urvalsgrupperna BF (omdöme från folkhögskola), BI (betyg från gymnasiet utan komplettering) och BII (betyg från gymnasiet med komplettering).

⁴ Lokal urvalsgrupp

⁵ Lokal urvalsgrupp

⁶ Lokal urvalsgrupp

⁷ Lokal urvalsgrupp

En fakultet eller området Utbildningsvetenskap kan, efter samråd med Antagningsenheten, tillämpa andra urvalsgrunder och annan platsfördelning än vad som framgår av tabellen ovan, inom ramen för regleringen i 7 kap. 23, 26 och 27 §§ HF.

4.10 Särskiljande av sökande med lika meritvärde

4.10.1 Bestämmelser i förordning

Vid urval ska hänsyn tas till de sökandes meriter.

Urvalsgrunder är

1. betyg,
2. resultat från högskoleprovet enligt 20 § och
3. urvalsgrunder som avses i 23 §. (7 kap. 12 § HF).

Vid i övrigt likvärdiga meriter inom urvalsgrunderna för utbildning på grundnivå som vänder sig till nybörjare enligt 12 § andra stycket 1 och 3 får urval också göras genom

1. resultat från högskoleprovet enligt 20 §,
2. annat prov än högskoleprovet,
3. intervjuer, eller
4. lottning.

Vid i övrigt likvärdiga meriter inom urvalsgrunden enligt 12 § andra stycket 2 får urval också göras genom

1. annat prov än högskoleprovet,
2. intervjuer, eller
3. lottning.

Efter det att lottning har använts får urval inte göras enligt övriga punkter i första eller andra stycket. (7 kap. 12 a § HF)

4.10.2 Tillämpningen vid LiU

För utbildning på grundnivå som vänder sig till nybörjare, med undervisningsspråk svenska, används resultat från högskoleprovet som skiljekriterium vid likvärdiga meriter inom urvalsgrunden betyg. Om även högskoleprovsresultatet är lika tillämpas lottning. Om högskoleprovsresultat saknas likställs det med 0,0 i högskoleprovsresultat. Det innebär att det är för urvalsmodellerna i tabellen i avsnitt 4.7.2 som denna tillämpning sker.

För övrig utbildning på grundnivå tillämpas lottning som skiljekriterium vid likvärdiga meriter.

5 Tillträde till utbildning på avancerad nivå

5.1 Grundläggande behörighet

Bestämmelser i förordning

Grundläggande behörighet till ett utbildningsprogram som leder till en generell eller konstnärlig examen på avancerad nivå den som

1. har en examen på grundnivå som omfattar minst 180 högskolepoäng eller motsvarande utländsk examen, eller
2. genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildning på avancerad nivå. [Se särskilt om s.k. reell kompetens i avsnitt 4.3]

Undantag får göras från kravet på en examen i första stycket 1, om en sökande bedöms kunna uppfylla fordringarna för en sådan examen men examensbevis på grund av särskilda omständigheter inte har hunnit utfärdas. (7 kap. 28 § HF)

Grundläggande behörighet till ett utbildningsprogram som leder till en sådan yrkesexamen på avancerad nivå som enligt examensordningen förutsätter viss legitimation eller viss tidigare avlagd examen har den som fått angiven legitimation eller avlagt angiven examen. Grundläggande behörighet har även den som har förutsättningar enligt 28 § första stycket 2. Detta gäller dock inte i fråga om utbildningsprogram som leder till en sådan yrkesexamen som förutsätter legitimation. (7 kap. 29 § HF)

Grundläggande behörighet till annan utbildning på avancerad nivå än som avses i 28 och 29 §§ har den som genomgått utbildning på grundnivå eller har förutsättningar enligt 28 § första stycket 2. (7 kap. 30 § HF)

Bestämmelser om grundläggande behörighet finns även i följande förordningar:

- 4 och 5 §§ förordningen (2008:1101) om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning
- 8 och 9 §§ förordningen (2011:689) om vissa behörighetsgivande examina för legitimation som lärare och förskollärare och om högskoleutbildningar för vidareutbildning av lärare och pedagogisk personal inom förskolan som leder till lärar- eller förskollärarexamen

5.2 Särskild behörighet

5.2.1 Bestämmelser i förordning

I 7 kap. 31 § HF framkommer att de krav på särskild behörighet som ställs ska vara helt nödvändiga för att studenten ska kunna tillgodogöra sig utbildningen. Kraven får avse

1. kunskaper från en eller flera högskolekurser, och
2. andra villkor som betingas av utbildningen eller är av betydelse för det yrkesområde som utbildningen förbereder för.

Högskolan får bestämma vilka krav enligt första stycket som ska ställas.

Särskild behörighet har också den som genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. [Se särskilt om s.k. reell kompetens i avsnitt 5.3]

För tillträde till utbildning som leder till speciallärar- eller specialpedagogexamen får de krav som ställs upp med stöd av 31 § inte omfatta krav på ett självständigt arbete (examensarbete) eller motsvarande. (7 kap. 31 a § HF)

Bestämmelser om särskild behörighet finns även i följande förordningar:

- 4–5 §§ förordningen (2008:1101) om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning
- 4–7 §§ förordningen (2011:686) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen
- 8 och 9 §§ förordningen (2011:689) om vissa behörighetsgivande examina för legitimation som lärare och förskollärare och om högskoleutbildningar för vidareutbildning av lärare och pedagogisk personal inom förskolan som leder till lärar- eller förskollärarexamen
- 10–16 §§ förordningen (2021:1336) om försöksverksamhet med kompletterande pedagogisk utbildning som leder till grundlärarexamen eller ämneslärarexamen.

5.2.2 LiU:s föreskrifter

LiU:s föreskrifter om särskild behörighet framgår av aktuella kursplaner och utbildningsplaner i enlighet med 6 kap. 14–17 §§ HF eller i särskilda föreskrifter.

5.2.3 Tillämpningen vid LiU

För utbildning på avancerad nivå med svenska som undervisningsspråk ska det, som en del av den särskilda behörigheten, finnas ett särskilt behörighetskrav på kompetens i svenska och engelska motsvarande den kompetens som krävs för grundläggande behörighet till utbildning på grundnivå.

För utbildning på avancerad nivå med engelska som undervisningsspråk ska det finnas ett särskilt behörighetskrav på lägst kurs Engelska 6 eller nivå 2 i ämnet Engelska eller motsvarande.

5.3 Reell kompetens

5.3.1 Bestämmelser i förordning

Av 7 kap. 28 § första stycket 2 HF framgår att en sökande har grundläggande behörighet om han eller hon har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildning på avancerad nivå genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet

Vidare framgår av 7 kap. 31 § tredje stycket HF att särskild behörighet har den som genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

5.3.2 Tillämpningen vid LiU

I samband med anmälan till högskolan bedöms den sökandes förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. LiU gör en samlad prövning av sökandes uppvisade meriter för att avgöra om nödvändiga kompetenser finns. I syfte att tydliggöra sin kompetens kan den sökande fylla i blanketten ”Ansökan om bedömning av reell kompetens/att undantag görs” i samband med ansökan via antagning.se eller universityadmissions.se

5.4 Undantag från behörighetskrav

5.4.1 Bestämmelser i förordning

Om det finns särskilda skäl, får högskolan besluta om undantag från något eller några behörighetsvillkor. En högskola ska göra undantag från något eller några behörighetsvillkor, om sökanden har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen utan att uppfylla behörighetsvillkoren (7 kap. 3 § HF).

5.4.2 Tillämpningen vid LiU

För utbildning på avancerad nivå med engelska som undervisningsspråk ska det göras ett generellt undantag från svenska som behörighetskrav.

Om det finns andra generella undantag från något eller några behörighetsvillkor framgår det av de särskilda behörighetskraven i aktuella kursplaner och utbildningsplaner. Beslut om undantag enligt 7 kap. 3 § andra meningen HF (tidigare benämnt dispens) fattas individuellt i varje enskilt fall.

5.5 Urvalsgrunder

5.5.1 Bestämmelser i förordning

Enligt 7 kap. 32 § HF ska urval göras enligt vad som anges i 26 och 27 §§ [se avsnitt 4.8.1].

5.5.2 Tillämpningen vid LiU

Urvalsgrunder som bestäms av LiU enligt 7 kap. 23 § HF ska framgå av utbildningsplanen för programmet eller av kursplanen för kursen alternativt av särskilda fakultets- eller områdesspecifika föreskrifter.

5.6 Platsfördelning

Tillämpningen vid LiU

Om inte alla behöriga sökande till en utbildning kan antas ska urval göras bland de sökande (4 kap. 4 § HL).

Om LiU på förhand bedömer att samtliga sökande kan beredas plats på sökt utbildning tillämpas platsgaranti. Det innebär att sökande som anmäler sig inom föreskriven tid, är behörig och uppfyller eventuella villkor (se avsnitt 6.3) tilldelas en plats.

I övriga fall fördelas platserna i normalfallet enligt nedanstående urvalsmodell, där platsfördelning, aktuella urvalsgrupp och intervall för meritvärde inom respektive urvalsgrupp framgår. Med 'meritvärde' avses värdet för den merit som bedöms, dvs. antal akademiska poäng upp till ett visst takvärde. Rektor, eller den som rektor delegerar beslutanderätten till, beslutar vilken urvalsmodell som ska tillämpas för respektive utbildning.

Vid urval enligt urvalsgrunden tidigare utbildning (akademiska poäng) är det endast de poäng som är godkända vid sista anmälningssdag som beaktas i meritvärderingen. Om arbetslivserfarenhet är urvalsgrund kan den i normalfallet, om det avser en pågående anställning, beaktas till och med den 30 juni för en höstantagning och till och med den 31 december för en vårantagning. Övriga meriter som kan utgöra urvalsgrunder ska vara godkända senast sista anmälningssdag. Undantag från krav på godkännande sista anmälningssdag kan finnas och det framgår i sådana fall av respektive utbildning i kursplanen eller utbildningsplanen.

Nedan följer en tabell över de urvalsmodeller som tillämpas vid LiU för utbildning på avancerad nivå.

Namn	Förklaring	Platsfördelning	Urvalsgrupp	Min-max
Akademiska poäng (APEN)	För utbildning med undervisningsspråk engelska	100%	APEN	1-180
Akademiska poäng (APAV)	Utbildning med huvudsakligen nationella sökande	100%	APAV	1-300

En fakultet eller området Utbildningsvetenskap kan, efter samråd med Antagningsenheten, tillämpa andra urvalsgrunder och annan platsfördelning än vad som framgår av tabellen ovan, inom ramen för regleringen i 7 kap. 26, 27 och 32 §§ HF.

Urvalsgrunder och platsfördelning avseende internationella masterprogram beslutas av rektor eller den som rektor delegerar beslutanderätten till. Information om hur urval görs ska framgå för respektive program på LiU:s webbplats.

5.7 Särskiljande av sökande med lika meritvärde

5.7.1 Bestämmelser i förordning

Vid urval ska hänsyn tas till de sökandes meriter.

Urvalsgrunder är

1. betyg,
2. resultat från högskoleprovet som avses i 20 §,
3. tidigare utbildning, och
4. urvalsgrunder som avses i 23 §.

Högskolan får bestämma vilka urvalsgrunder enligt andra stycket som ska användas och vilken platsfördelning som ska göras.

Vid i övrigt likvärdiga meriter får urval också göras enligt vad som anges i 12 a §. (7 kap. 26 § HF)

Vid i övrigt likvärdiga meriter inom urvalsgrunderna för utbildning på grundnivå som vänder sig till nybörjare enligt 12 § andra stycket 1 och 3 får urval också göras genom

1. resultat från högskoleprovet enligt 20 §,
2. annat prov än högskoleprovet,
3. intervjuer, eller
4. lottning.

Vid i övrigt likvärdiga meriter inom urvalsgrunden enligt 12 § andra stycket 2 får urval också göras genom

1. annat prov än högskoleprovet,
2. intervjuer, eller
3. lottning.

Efter det att lottning har använts får urval inte göras enligt övriga punkter i första eller andra stycket. (7 kap. 12 a § HF)

5.7.2 Tillämpningen vid LiU

För utbildning på avancerad nivå tillämpas lottning som skiljekriterium vid likvärdiga meriter.

6 Antagningsbeslutet

6.1 Allmänt om antagningsbeslut

6.1.1 Bestämmelser i lag och förordning

Kommunikation och motivering

Av 1 kap. 4 a § HF framgår att förvaltningslagens bestämmelser om kommunikation och motivering av beslut inte behöver tillämpas i ärenden om antagning. Om en motivering har utelämnats ska en sådan om möjligt lämnas i efterhand, om någon enskild begär det och det behövs för att han eller hon ska kunna ta till vara sin rätt.

Underrättelse om innehållet i beslutet och om möjlighet att överklaga

Enligt 33 § förvaltningslagen (2017:900, FL) ska myndigheten så snart som det är möjligt underrätta parten om innehållet i beslutet samt om hur ett överklagande går till.

6.1.2 Tillämpningen vid LiU

LiU följer de processer som UHR beslutar ska gälla för den samordnade antagningen. Det omfattar antagningsbeslutens utseende och innehåll.

Antagningsbeslutet ska innehålla information om den sökande är antagen, villkorligt antagen, reservplacerad eller struken. För reserver ska reservnummer framgå. De som strukits på grund av att de inte är behöriga ska få information om hur de kan överklaga. Om något villkor gäller för antagningen ska förutsättningarna för villkoret framgå av antagningsbeslutet samt att antagningsbeslutet återkallas om villkoret inte uppfylls (se avsnitt 6.3).

6.2 Antagningsbeslutets giltighet

Tillämpningen vid LiU

Ett beslut om antagning till en kurs eller ett program gäller till dess att studenten fullföljt kursen eller programmet med godkända betyg. Undantag gäller i följande situationer:

1. När en student inte uppfyller villkor som anges i antagningsbeslutet, t.ex. studieavgiftsvillkor, behörighetsvillkor, svarskrav eller bekräftelse av deltagande i utbildning (se avsnitt 6.3).
2. När en student på antagning.se eller universityadmissions.se meddelar att den inte vill behålla sin utbildningsplats, **efter** tidpunkten då den tackade ja till platsen men **före** tidpunkten för bekräftelse av deltagande, s.k. återbud.
3. När en student meddelar att den inte vill behålla sin utbildningsplats inom tre veckor från studiestarten, s.k. tidigt avbrott.
4. När det enligt övergångsbestämmelser inte längre är möjligt att ta examen i enlighet med de bestämmelser som gällde när studenten antogs till utbildningen (jämför UKÄ:s beslut den 21 maj 2014, reg. nr 31-00083-14).

5. När det har gått lång tid sedan studenten faktiskt bedrev studier och det finns ytterligare en eller flera relevanta omständigheter som stöder detta.⁸ En prövning görs utifrån nationell praxis i varje enskilt fall.

I situationerna enligt punkterna 1–5 upphör antagningsbeslutet att gälla och den som senare vill påbörja utbildningen måste ansöka på nytt.

Om en student som tidigare har antagits till ett utbildningsprogram anmäler sig till en annan inriktning på programmet eller om ett utbildningsprogram har fått en ny programkod kan studenten antas till den nya inriktningen eller till programmet med ny programkod. Antagning kan dock inte ske till exakt samma programkod och inriktning om sökanden redan har påbörjat utbildningen.

En student som har haft studieuppehåll utan platsgaranti eller avbrutit sina studier, och som vill återuppta dessa vid ett senare tillfälle, anses fortfarande vara antagen till utbildningen. För att kunna återuppta studierna måste studenten ansöka om återkomst i studier. En sådan ansökan prövas utifrån om det finns plats för studenten i enlighet med tillämpliga behörighets- och urvalsregler.

6.3 Villkor för antagning och återkallelse av antagningsbeslut

6.3.1 Bestämmelser i lag

Ett beslut som till sin karaktär är gynnande för någon enskild part får ändras till den enskildes nackdel bara om

1. det framgår av beslutet eller de föreskrifter som det har grundats på att beslutet under vissa förutsättningar får återkallas,
2. tvingande säkerhetsskäl kräver att beslutet ändras omedelbart, eller
3. felaktigheten beror på att parten har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter. (37 andra stycket § FL)

6.3.2 Tillämpningen vid LiU

Oriktiga eller vilseledande uppgifter

Om en student har använt sig av förfalskade betyg eller andra förfalskade underlag eller fuskat vid högskoleprovet för att komma in på en utbildning vid LiU, och det kan konstateras att studenten inte skulle ha blivit antagen till aktuell utbildning utan de förfalskade betygen eller underlagen eller fusket vid högskoleprovet, kan antagningsbeslutet komma att återkallas.

Återkallelseförbehåll

Vid LiU är det möjligt att förse antagningsbeslutet med villkor för att antagningsbeslutet ska gälla i enlighet med 37 § andra stycket 1 FL, s.k. återkallelseförbehåll. Det gäller i fråga om följande omständigheter:

⁸ Överklagandenämnden för högskolans beslut den 18 januari 2008 (reg.nr 43-1458-07).

- Betalning av studieavgift (studieavgiftsvillkor)
- Uppfyllande av behörighetskrav i form av akademiska meriter (behörighetsvillkor)
- Besvarande av antagningsbesked (svarskrav).
- Bekräftelse av deltagande i utbildning (bekräftelsevillkor).

För utbildning enligt förordningen (2011:689) om vissa behörighetsgivande examina för legitimation som lärare och förskollärare och om högskoleutbildningar för vidareutbildning av lärare och pedagogisk personal inom förskolan som leder till lärar- eller förskollärarexamen kan även behörighetskravet röra verksamhet som lärare i skolväsendet eller medverkande i undervisningen i förskola eller förskoleklass. (9 § första stycket 2)

Närmare information om återkallelseförbehåll framgår av riktlinjer som rektor beslutar om.

7 Reserv- och efterantagning

7.1 Reservantagning

Tillämpningen vid LiU

Om det finns tillgängliga platser på en utbildning när alla antagna har getts möjlighet att påbörja studierna kan reserver kallas. Detta görs av en fakultet eller en institution.

Antalet antagna till en utbildning kan vara större än det planerade antalet platser på utbildningen, s.k. överintag. Reservantagning behöver inte göras förrän antalet antagna understiger det planerade antalet platser. Antagning av reserver kan pågå så länge som det är möjligt med hänsyn till utbildningen.

Reserver ska kallas i den ordning som de är placerade i reservlistan.

Närmare information om hur reservantagning går till framgår av riktlinjer som rektor beslutar om. Om reserven inte följer instruktionerna för antagningsförfarandet förlorar reserven sin plats.

7.2 Efterantagning

Tillämpningen vid LiU

Efterantagning avser det antagningsarbete som görs efter ordinarie urval. Den sökande kan bli reserv, antagen eller struken (till exempel på grund av obehörighet), precis som sökande som anmält sig i tid. Om de blir reserver hanteras de enligt punkt 7.1.

8 Anstånd

8.1 Bestämmelser i förordning

Om det finns särskilda skäl, får en högskola i enskilda fall besluta att den som är antagen till utbildning på grundnivå eller avancerad nivå vid högskolan

1. får anstånd med att påbörja studierna, eller
2. får fortsätta sina studier efter studieuppehåll. (7 kap. 33 § HF)

8.2 UHR:s föreskrifter

Närmare bestämmelser om anstånd finns i 1–2 §§ Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2013:3) om anstånd med studier för antagna samt studieuppehåll [ändrade genom UHRFS 2016:1]. Där anges vad som kan vara särskilda skäl för anstånd, hur lång anståndstiden får vara och att ett beslut om anstånd får förenas med villkor om anmälan inför den tidpunkt då studierna ska påbörjas.

8.3 Tillämpningen vid LiU

LiU:s beslut om beviljat anstånd förses alltid med ett villkor att anmälan ska ske senast vid den tidpunkt som ordinarie anmälan ska göras till den aktuella utbildningen. För varje beviljat anstånd finns fastslaget vilken kurs eller programkod samt starttermin som beslutet gäller.

9 Överklagande och ändring av beslut

9.1 Överklagande

Följande beslut som fattas i samband med antagning till utbildning på grundnivå eller avancerad nivå kan överklagas enligt 12 kap. 2 § HF:

- Beslut om att en sökande inte uppfyller behörighetskraven.
- Beslut om att inte göra undantag från behörighetsvillkoren i fall som avses i 7 kap. 3 § andra meningen HF eller 7 kap. 28 § andra stycket HF. (Se avsnitten 3.4, 4.1 och 4.4)
- Beslut om att inte bevilja anstånd med att påbörja studierna.

Övriga beslut i samband med antagning kan inte överklagas. (12 kap. 4 § HF)

Beslut som går att överklaga ska innehålla information om hur det kan överklagas. I ett överklagande ska den som överklagar ange vilket beslut som överklagas och på vilket sätt han eller hon vill att beslutet ska ändras. Överklagandet ska ställas till Överklagandenämnden för högskolan (ÖNH) men skickas till LiU, till den adress som anges i beslutet. (33 och 43 §§ FL)

Ett överklagande ska ha kommit in till LiU inom tre veckor från den dag då den som överklagar fick del av beslutet genom universitetet. Ett för sent inkommet överklagande ska avvisas. (44 och 45 §§ FL)

När överklagandet har kommit in till LiU prövar universitetet om beslutet kan ändras och om överklagandet har kommit in i rätt tid. Om överklagandet har kommit in i tid överlämnas överklagandet tillsammans med eventuella övriga handlingar till ÖNH. (38, 39, 45 och 46 §§ HF)

9.2 Rättelse och ändring av beslut

Den som anser att ett antagningsbeslut är fel kan begära rättelse eller ändring av beslutet hos LiU, även om beslutet inte går att överklaga.

Rättelse kan göras när ett beslut innehåller en uppenbar felaktighet till följd av myndighetens eller någon annans skrivfel, räknefel eller något annat liknande förbiseende. (36 § FL)

En myndighet **får** därutöver ändra ett beslut som den har meddelat som första instans om den anser att beslutet är felaktigt på grund av att det har tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning. Ett beslut som till sin karaktär är gynnande för någon enskild part får dock bara ändras till den enskildes nackdel under vissa förutsättningar. (37 § FL)

Vidare **ska** en myndighet ändra ett beslut som den har meddelat som första instans om den anser att beslutet är uppenbart felaktigt i något väsentligt hänseende på grund av att det har tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning

och beslutet kan ändras snabbt och enkelt och utan att det blir till nackdel för någon enskild part. (38 § FL)

10 Närmare föreskrifter och beslut

Rektor, eller den som rektor delegerar beslutanderätten till, har mandat att besluta om närmare föreskrifter, beslut och riktlinjer inom ramen för denna antagningsordning. Sådana föreskrifter, beslut och riktlinjer publiceras i LiU:s regelsamling.

Av rektors delegationsordning framgår till vem rektor har delegerat beslutanderätten.

11 Ikraftträdande

Antagningsordningen träder i kraft den 1 november 2025.